

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

Ez a függelék az ALTE „Tud“ állításairól ad leírást, amelyeket az Európai Nyelvi Tesztkészítők Szövetsége (Association of Language Testers in Europe, ALTE) hosszú távú kutatási programja során hoztak létre. Ismertetjük a „Tud“ állítások célját és természetét. Beszámolunk az állítások kialakításának módjáról. Az állítások az ALTE vizsgákhoz kapcsolódnak és a Közös Európai Referenciakerethez viszonyítva kerültek szintezésre. A kutatási programban szereplő szintleírásokat az „A“ jelű függelékben ismertetett 12c. módszerrel (Rasch - modell) szintezték a Közös Európai Referenciakerettel megegyező szintek szerint.

301

Az ALTE Referenciakeret és a „Tud“ projekt

Az ALTE Referenciakeret

A „Tud“ állítások az ALTE által kitűzött hosszú távú kutatási program részét képezik, amelynek célja a nyelvtudás „kulcsfontosságú szintjeit” tartalmazó referenciakeret létrehozása, amelynek viszonylatában a vizsgák objektív módon leírhatók.

Már sokat dolgoztak az ALTE tagok vizsgarendszereinek ezen a kereten belül történő elhelyezésén - a vizsgák tartalmának, feladattípusainak, valamint vizsgázói profiljainak elemzése alapján. Az *ALTE Handbook of European Language Examinations and Examination Systems (Európai Nyelvvizsgák és vizsgarendszerek kézikönyve)* átfogó bevezetést nyújt ezekhez a vizsgarendszerekhez (lásd 27., 167. oldal).

Az ALTE „Tud“ állítások felhasználó-szempontú skálák

A „Tud“ projekt célja olyan teljesítményalapú skálák készletének létrehozása és érvényességének bizonyítása, amelyek azt írják le, hogy a tanuló idegen nyelven ténylegesen mire képes.

Alderson (1991) *tesztkészítő-, értékelő- és felhasználó-szempontú skálák* közötti megkülönböztetése értelmében az ALTE „Tud“ állítások az eredeti koncepció szerint felhasználó-szempontúak. Segítik a kommunikációt a teszt-

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

telési folyamat résztvevői között, különösen a nem-szakemberek teszteredmény értelmezését. A következőket biztosítják:

- a) hasznos eszközt a nyelvtanulók tanításában és tesztelésében résztvevők számára. Használhatók olyan szempontlistaként, amelynek segítségével megállapítható, hogy mire képesek a nyelvhasználók, és így a szintjük meghatározható;
- b) alapot diagnosztikus tesztfeladatok, tevékenységalapú tantervek és tananyagok elkészítéséhez;
- c) tevékenység alapú nyelvi szükségletelemzési (*linguistic audit*) eszközt olyanok számára, akik vállalatoknál a nyelvi képzésért és a munkaerő-toborzásért felelősek;
- d) eszközt az ugyanabban a kontextusban különböző nyelveket tanító kurzusok céljainak és tananyagainak összehasonlításához.

302

Hasznosak lesznek a képzéssel és humán erőforrás gazdálkodással foglalkozó szakemberek számára, mivel könnyen érthető teljesítmény-leírásokat biztosítanak, amelyek felhasználhatók nyelvi képzések követelményeinek leírásakor, munkaköri leírások megfogalmazásakor és betöltendő állások nyelvi követelményeinek meghatározásakor.

Az ALTE „Tud“ állításokat több nyelvre is lefordították

Fontos szempont, hogy a „Tud“ állításokat több nyelvre is - eddig az ALTE által képviselt nyelvek közül tizenkettőre - lefordították. Ezek a nyelvek a következők: angol, dán, finn, francia, holland, katalán, német, norvég, olasz, portugál, spanyol és svéd. A nyelvi készség szintjeinek nyelvtől független leírásaként olyan referenciakeretet alkotnak, amelyhez a különböző nyelv-vizsgák különböző szinteken potenciálisan viszonyíthatók. Lehetőséget adnak arra, hogy kimutassák az ALTE tagok vizsgarendszerei közötti ekvivalenciákat a valós élethez kapcsolódó nyelvi készségek viszonylatában, amelyekkel ezeket a vizsgákat teljesítők feltehetően rendelkeznek.

A „Tud“ állítások elrendezése

A „Tud“ skálák jelenleg körülbelül 400 állításból állnak, amelyek három általános terület köré rendeződnek: *Társadalom és Turizmus*, *Munka, és Tanulás*. Ez a három fő érdeklődési terület a legtöbb nyelvtanuló számára. Mindegyik számos részletesebb területet tartalmaz, pl. a *Társadalom és Turizmus* terület tartalmazza a *Bevásárlás*, *Étterem*, *Szállás* stb. részterületeket. Ezek mindegyike maximum három skálát tartalmaz a

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

Beszédértés/Beszéd, Olvasás és Írás készségterületein. A *Beszédértés/Beszéd* kombinálja az interakcióra vonatkozó skálákat.

Minden skála több szintre vonatkozó állításokat tartalmaz. Egyes skálák csupán a készségszint teljes körének egy részét fedik, mivel számos olyan helyzet létezik, amelyben a sikeres kommunikáció megvalósításához csupán alapvető készségszint szükséges.

A kialakítási folyamat

Az eredeti kialakítási folyamat az alábbi szakaszokat tartalmazta:

- a) az ALTE tesztek felhasználóinak leírása kérdőívek, iskolai jelentések stb. segítségével;
- b) ezen információ felhasználása a vizsgázói szükségletek körének, valamint a főbb szempontoknak a meghatározásához;
- c) részletes vizsgakövetelmények és nemzetközileg elismert szintek, mint például az *Alapszint (Waystage)* és a *Küszöbszint (Threshold)* felhasználása a kiinduló állítások elkészítéséhez;
- d) az állítások ellenőrzése és értékelése abból a szempontból, hogy megfelelők-e a vizsgázók számára;
- e) az állítások áttekintése tanárok és diákok segítségével annak megállapítására, hogy az állítások mennyire megfelelőek és átláthatóak;
- f) az állítások nyelvezetének javítása, átdolgozása és egyszerűsítése a fentiek fényében.

Az ALTE „Tud“ állítások érvényességének empirikus bizonyítása

A fentiek szerint kialakított skálák hosszas empirikus érvényesség bizonyítási folyamaton mentek keresztül. Az érvényesség bizonyítási folyamat célja a lényegében szubjektív szintleírásokból származó „Tud“ állítások kalibrált mérési eszközzé való átalakítása. Ez hosszan tartó folyamat, amely tovább folytatódik, ahogy egyre több adat lesz elérhető az ALTE által képviselt nyelvek teljes körében.

Eddig az adatgyűjtés elsősorban az adatközlők saját véleményén alapult, akik a „Tud“ skálákat egymáshoz kapcsolódó kérdőívek formájában kapták meg. Csaknem tízezen töltötték ki a kérdőíveket. Sok válaszadóról kiegészítő adatként a nyelvvizsgaeredmények is rendelkezésre állnak. Tudomásunk szerint ez az eddig létrehozott legnagyobb adatbázis egy leíró nyelvi készségszint skála érvényességének bizonyításához.

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

Az empirikus kutatás a „Tud“ állítások belső koherenciájának vizsgálatával kezdődött, amelynek a következő céljai voltak:

1. Mindegyik „Tud“ skálán az egyes állítások funkciójának ellenőrzése;
2. a különböző „Tud“ skálák egymás mellé rendelése, azaz a skálák viszonylagos nehézségi szintjének megállapítása;
3. a „Tud“ skáláknak az egyes nyelvektől való függetlenségének megvizsgálása.

304

A kérdőíveket - a nagyon haladó szinteket kivéve - a résztvevők saját első nyelvén, és elsősorban európai országokban töltötték ki. A válaszadók a számukra megfelelő kérdőíveket kapták: a Munka skálákat azok, akik szakmai célokra használnak idegen nyelvet, a Tanulás skálákat pedig azok, akik idegen nyelven tanulnak, vagy ezt tervezik. A Társadalom és turizmus skálákat az egyéb válaszadók kapják, de horgonyként egyes skálák erről a területről is szerepeltek a Munka és a Tanulás kérdőíveken.

A horgony-iteket¹ az adatgyűjtésben a Rasch - analízishez használják, hogy a különböző tesztek vagy kérdőíveket összekapcsolják. Ahogy azt az „A“ jelű függelékben ismertettük, a Rasch - elemzés egyetlen mérési keretet alkot egy mátrixalapú adatgyűjtési módszer használatával, vagyis olyan párhuzamos tesztváltozatok sorozatával, amelyeket a bennük megtalálható közös elemek, azaz horgony-iteket, kapcsolnak egymáshoz.

A horgonyként alkalmazott állítások ilyen szisztematikus használata szükséges ahhoz, hogy lehetővé tegye a nyelvhasználati területek és az egyes skálák viszonylagos nehézségi szintjének megállapítását. A Társadalom és turizmus skálák horgonyként való használata azon a feltételezésen alapszik, hogy ezekhez a területekhez a nyelvtudás adott közös magjára van szükség, és így várhatóan ezek adják a Munka és a Tanulás skálák megfeleltetésének legjobb viszonyítási alapját.

A szöveg átdolgozása

Az első szakasz egyik eredménye a „Tud“ skálák szövegének átdolgozása. Elsősorban a negatív irányultságú állítások eltávolítása történt meg, mivel ezek statisztikai szempontból problematikusnak bizonyultak, és nem voltak teljesen megfelelőek a nyelvelsajátítás szintjeinek leírásához. A következő két példa a változtatások típusát szemlélteti:

1 Jelentése: „közös elem“. (A ford.)

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

1. A negatív állításokat az eredeti jelentés megőrzésével pozitív módon átfogalmaztuk:
 - Régi állítás: *NEM TUD válaszolni másra, csak egyszerű, megjósolható kérdésekre.*
 - Új állítás: *Meg TUD válaszolni egyszerű, megjósolható kérdéseket.*

2. Azokat az állításokat, amelyek egy alacsonyabb szinten negatív módon minősítettek, egy magasabb szint leírására szánt pozitív állításokra változtattuk:
 - Régi állítás: *NEM TUD leírni nem látható tüneteket, mint például a fájdalom különböző fajtáit, pl. „tomba”, „hasogató”, „lüktető” stb.*
 - Új állítás: *Le TUD írni nem látható tüneteket, mint például a fájdalom különböző fajtáit, pl. „tomba”, „hasogató”, „lüktető” stb.*

A „Tud“ állításoknak az ALTE vizsgákra való vonatkoztatása

A „Tud“ állítások kiindulási bemérését és átszövegezését követően, a „Tud“ skálák és a nyelvi szint más mutatóinak összekapcsolására fordítottunk figyelmet. Elkezdtük megvizsgálni az ALTE vizsgákon nyújtott teljesítményeket, valamint a „Tud“ skálák és az Európa Tanács Referenciakeretének szintjei közötti kapcsolatot.

1998 decemberétől megkezdődött az adatgyűjtés a „Tud“ önértékelési állítások és az UCLES (University of Cambridge Local Examinations Syndicate) angol mint idegen nyelv vizsgákon a különböző szinteken elért pontszámok egymáshoz való viszonyításához. Nagyon jól látható kapcsolatot találtunk, amely lehetővé tette egy adott vizsgán szerzett eredmény jelentésének leírását a „Tud“ képesség tipikus profiljai szerint.

Azonban amikor a „Tud“ értékelés az adatközlők önértékelése alapján készül, és az adatok számos országból valamint válaszadói csoporttól származnak, némi eltérés található a válaszadók saját képességeikről alkotott általános felfogásában. Vagyis az emberek egy kissé eltérő módon értelmezik a „Tud“ szót olyan okokból kifolyólag, amelyek esetleg részben olyan tényezőkhöz kapcsolódnak, mint az életkor vagy a kulturális háttér. Egyes válaszadói csoportok esetében ez gyengíti a vizsgajegyekkel való korrelációt. Analitikus módszerek alkalmazásával megpróbáltuk a lehető legvilágosabban kimutatni, hogy milyen kapcsolat létezik a „Tudok”² önértékelés és a vizsgapontokkal mért készségi szintek követelményszintjei között. Valószínűleg szükség lesz további kutatásra - amely során a „Tud“ értékelést

² Az angol nyelv nem tesz megkülönböztetést a „Tud“ és a „Tudok“ alakjai között. (A ford.)

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

tapasztalt vizsgáztatók alkalmaznák, hogy teljes mértékben jellemezhesük a vizsgapontok és a tipikus „Tud“ képességi profilok közötti kapcsolatot.

Ebben a kontextusban a megfontolandó fogalomértelmezési probléma az elsajátítás mértékével kapcsolatos: pontosan mit is értünk azon, hogy „Tud”? Itt szükség van annak meghatározására, hogy *milyen valószínűnek* tartjuk, hogy egy adott szinten lévő személy sikeresen el tud végezni bizonyos feladatokat. Biztos legyen, hogy az adott személy mindig tökéletesen elvégzi a feladatot? Ez túl szigorú követelmény lenne. Másrészt a siker 50%-os esélye túl alacsony lenne ahhoz, hogy ennek a szintnek megfeleljen.

A 80%-ot választottuk, mivel tartomány- vagy kritériumorientált tesztelés során a 80%-ot gyakran használják egy adott tartományban való megfelelés kifejezéseként. Tehát valamely ALTE vizsga adott szintjén megfelelt vizsgázóknak 80%-os esélyük kell, hogy legyen az adott szintet leíró feladatok sikeres elvégzésére. A cambridge-i vizsgázókra vonatkozó eddig összegyűjtött adatok azt mutatják, hogy a 80% jól jelzi annak az átlagos valószínűségét, hogy a vizsgajelöltek az adott szintnek megfelelő „Tudok” állításokat választják. Ezt az összefüggést a vizsga minden szintjén meglehetősen állandónak találtuk.

A „Tud” ilyen módon történő explicit meghatározása alapot nyújt az egyes ALTE vizsgák szintjeinek értelmezéséhez azáltal, hogy a „Tud” készségekhez viszonyítják azokat.

Míg a „Tud” állításoknak a vizsgán nyújtott teljesítményhez való viszonyítása eddig a cambridge-i vizsgák alapján történt, tovább folytatódik az adatgyűjtés, hogy a „Tud” állításokat az egyéb ALTE vizsgákon nyújtott teljesítményekhez is viszonyítsuk, ami bizonyíthatóvá teszi számunkra, hogy ezek a különböző vizsgarendszerek lényegében mind ugyanolyan módon viszonyulnak az ALTE 5-szintű Referenciakeretéhez.

Az Európa Tanács Referenciakeretéhez való kapcsolódás

1999-ben olyan válaszokat gyűjtöttünk, amelyekben horgonyként az Európa Tanács 1996-os Referenciakeretéből vett állításokat használtunk. A horgonyok közé tartoztak:

1. A 3. fejezet 2. táblázatában bemutatott önértékelési táblázat szintleírásai, a nyelvhasználat főbb kategóriáinak szintjei szerint.
2. A Folyékonyág kommunikatív aspektusaira vonatkozó 16 szintleírás, amelyek az 5. fejezet szemléltető skáláiban szerepeltek.

Azért választottuk a 2. táblázatot, mert a gyakorlatban széles körben használják a szintek összegző leírására. Az ALTE azáltal, hogy számos nyelven és

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

országban tudott válaszokat gyűjteni, hozzájárult a 2. táblázatban szereplő skálák érvényességének bizonyításához.

A „Folyékonyság” állítások felhasználása mellett az az érv szólt, hogy a svájci kutatási program (North 1996/2000) során különböző kontextusokban történő méréskor ezek rendelkeztek a legállandóbb nehézségi értékmutatókkal. Ezért úgy gondoltuk, hogy ezek a szintleírások jó viszonyítási alapként szolgálhatnak ahhoz, hogy az ALTE „Tud” állításokat az Európa Tanács Referenciakeretének megfeleltessük. A „Folyékonyság” állítások becslött nehézségi szintjei nagyon szorosan kapcsolódtak a megadottakéhoz (North 1996/2000), a korreláció $r = 0,97$ volt. Ez kitűnő kapcsolódási pontot alkot a „Tud” állítások és az Európa Tanács Referenciakeretét szemléltető skálák között.

Azonban a Rasch - elemzés használata az állítások (szintek) egymásnak való megfeleltetéséhez nem olyan egyszerű. Az adatok sohasem illenek pontosan a modellbe: meg kell határozni és foglalkozni kell a *dimenziósság*, a *diszkrimináció* és a *differenciális item funkció* (a különböző csoportok értelmezése közötti szisztematikus variáció) kérdésével, hogy a skálák között a lehető leghitelesebb viszonyulás alakuljon ki.

A *dimenziósság* ahhoz a tényhez kapcsolódik, hogy a Beszédértés/Beszéd, Olvasás és Írás készségek, bár magas korrelációt mutattak, mégis jól elkülönülnek: az olyan elemzések, amelyek ezeket szétválasztják koherensebb, megkülönböztetőbb szintmeghatározásokat adnak.

A *változó diszkrimináció* nyilvánvaló a 2. táblázat és a „Tud” állítások összehasonlításakor. A 2. táblázat hosszabb skálát hoz létre (finomítottabb szintkülönbségeket eredményez), mint a „Tud” állítások. Valószínűleg ennek az az oka, hogy a 2. Táblázat egy hosszú válogatási, elemzési és finomítási folyamat végeredménye. Ennek a folyamatnak az az eredménye, hogy minden szint leírása gondosan kiválasztott tipikus elemekből adódik össze, ami megkönnyíti a válaszadóknak, hogy felismerjék a rájuk legjobban vonatkozó szintet. Ez a válaszok koherensebb rendszerét adja, ami végül hosszabb skálát eredményez. Ez ellentétben áll a „Tud” állítások jelenlegi formájával, amelyek még mindig olyan rövid, különálló állítások, amelyeket még nem csoportosítottak a szintek ilyen kerek, holisztikus leírásával.

A *csoporthatás* (differenciális item funkció) abban a tényben nyilvánul meg, hogy egyes válaszadó csoportok (vagyis a Társadalom és turizmus, a Munka és a Tanulás kérdőívváltozatokra válaszoló csoportok) bizonyos horgonyként használt skálák szintjei között jelentős mértékben finomabb megkülönböztetést tesznek, aminek az okát nehéz meghatározni.

Egyik ilyen hatás sem váratlan, amikor a skálák megfeleltetéséhez Rasch - módszert használunk. Azt jelzik, hogy az egyes állítások szövegének szisztematikus, kvalitatív módszerrel történő felülvizsgálata a skálák „végső” megfeleltetéséhez vezető út szükséges és fontos szakasza.

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

Az ALTE Referenciakeret készségi szintjei

A jelen kötet elkészítésekor az ALTE Referenciakeret 5-szintű rendszer. A fent ismertetett érvényesség-bizonyítás megerősíti, hogy ezek a szintek nagyjából megfelelnek az Európa Tanács Referenciakeretében található A2-től C2-ig terjedő szinteknek. Folyamatban van egy további kezdő szint (Minimumszint - Breakthrough) meghatározása, és a „Tud” projekt részt vesz ennek a szintnek a jellemzésében. Tehát a két Referenciakeret között fennálló összefüggést a következő módon ábrázolhatjuk:

EU szintek	A1	A2	B1	B2	C1	C2
ALTE szintek	ALTE Minimumszint	ALTE 1 szint	ALTE 2 szint	ALTE 3 szint	ALTE 4 szint	ALTE 5 szint

Az egyes ALTE - szintek a következő lényeges tulajdonságokkal rendelkeznek:

ALTE 5. szint (Jó Nyelvhasználó - Good User): rendelkezik azzal a képességgel, hogy megbirkózzon tudományos vagy kognitív szempontból nehéz anyaggal, és hatékonyan használja a nyelvet, olyan szintű teljesítménnyel, amely bizonyos területeken esetleg fejlettebb lehet az átlagos anyanyelvű beszélőénél.

Példa: Át TUD futni szövegeket a lényeges információ beazonosítására, valamint megérti a szöveg főbb témáját, és majdnem olyan gyorsan olvas, mint egy anyanyelvű beszélő.

ALTE 4. szint (Kompetens Nyelvhasználó - Competent User): tud kommunikálni, a hangsúly a kommunikáció minőségén van a megfelelőség, az érzékenység és az ismeretlen témákkal való megbirkózás képessége szempontjából.

Példa: Magabiztosan meg TUD birkózni az ellenséges kérdésfelvetéssel. Meg TUDJA szerezni és tartani a szó jogát.

ALTE 3. szint (Önálló Nyelvhasználó - Independent User): képes legtöbb céljának elérésére, és számos témában ki tudja magát fejezni.

Példa: Körbe TUDJA kalauzolni a látogatókat, és részletes leírást TUD adni egy helyről.

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

ALTE 2. szint (Küszöbszintű Nyelvhasználó - Threshold User): ismerős helyzetekben korlátozott módon képes magát kifejezni, és összességében véve elboldogul a nem begyakorolt jellegű információkkal.

Példa: Bankszámlát TUD nyitni, amennyiben az eljárás egyszerű.

ALTE 1. szint (Alapszintű Nyelvhasználó - Waystage User): képes megbirkózni egyszerű, lényegre koncentráló információval, és kezdi magát kifejezni ismerős kontextusokban.

Példa: Részt TUD venni egyszerű, előre látható témákról folyó begyakorolt társalgásban.

ALTE Minimumszint (Breakthrough Level): képes alapvető szintű kommunikációra és információcserére.

Példa: Fel TUD tenni az étlapra vonatkozó egyszerű kérdéseket, és megérti az egyszerű válaszokat.

Referenciák

- Alderson, J. C. (1991): Bands and scores. In Alderson, J. C. and North, B. (szerk.): *Language testing in the 1990s*. London: British Council / Macmillan, Developments in ELT, 71-86.
- North, B. (1996/2000): *The development of a common framework scale of language proficiency*. PhD disszertáció, Thames Valley University. Újra-nyomás 2000, New York, Peter Lang.
- ALTE Handbook of language examinations and examination systems* (beszerezhető: ALTE Secretariat at UCLES).

Az ALTE kutatási programra vonatkozó további információ érdekében Marianne Hirtzel a következő címen érhető el: **Hirtzel.m@ucles.org.uk**

Neil Jones, Marianne Hirtzel, University of Cambridge Local Examinations Syndicate, 2000 március

D1 Dokumentum: ALTE Készség szint összefoglalók

ALTE szint	Beszédértés/Beszéd	Olvasás	Írás
ALTE 5. szint	TUD tanácsot adni vagy beszélgetni összetett vagy kényes témákkal kapcsolatban, megérti a köznyelvi utalásokat, és magabiztosan kezeli az ellenséges kérdéseket.	Meg TUD érteni dokumentumokat, levelezést és beszámolókat, beleértve az összetett szövegek apróbb részleteit is.	TUD bármilyen témájú levelet írni, valamint értekezleteken vagy szemináriumokon jó kifejezőkészséget és nyelvhelyességet tanúsító jegyzeteket készíteni.
ALTE 4. szint	Hatékonyan hozzá tud járulni értekezletekhez és szemináriumokhoz saját szakterületén, vagy jó folyékonyással TUD fenntartani kötetlen társalgást, és megbírózik az absztrakt kifejezésekkel.	Elég gyorsan TUD olvasni ahhoz, hogy megbírókózzon egy felsőoktatási kurzussal, információszerezés céljából olvassa a médiát, és megérti a nem standard levelezést.	TUD szakmai jellegű levelezést elő-/elkészíteni, értekezleteken viszonylag pontosan jegyzetelni, vagy olyan esszét írni, amely bizonyítja kommunikációs képességét.
ALTE 3. szint	Ismerős témáról szóló beszédet TUD követni vagy megtartani, vagy társalgást fenntartani a témák meglehetősen széles körében.	Ki TUDJA szűnni a szövegekből a lényeges információt, és meg TUD érteni részletes instrukciókat és tanácsokat.	Le TUDJA jegyzetelni más valaki beszédét, vagy TUD olyan levelet írni, amely nem szokványos kéréseket tartalmaz.
ALTE 2. szint	Korlátozott mértékben ki TUD fejteni véleményét absztrakt/kulturális témákban, vagy tanácsot TUD adni egy számára ismerős területen, és meg TUD érteni instrukciókat vagy közérdekű bejelentéseket.	Meg TUD érteni rutinjellegű információt és cikkeket, és számára ismerős területen a nem rutinszerű információ fő mondanivalóját.	TUD levelet vagy jegyzeteket írni ismerős vagy előre látható témákban.
ALTE 1. szint	Ki TUD fejteni egyszerű véleményeket vagy követelményeket számára ismerős kontextusban.	Meg TUD érteni egyszerű információt számára ismerős területen, például termékeken és feliratokon, valamint ismerős témákról szóló egyszerű tankönyvekben vagy beszámolóknál.	Ki TUD tölteni formanyomtatványokat és meg TUD írni személyes jellegű információt tartalmazó egyszerű leveleket vagy képeslapokat.
ALTE Minimum-szint	Meg TUD érteni alapvető instrukciókat vagy részt TUD venni megjósolható témájú, alapvető tárgyú társalgásban.	Meg TUD érteni alapvető feliratokat, instrukciókat és információkat.	Ki TUD tölteni alapvető formanyomtatványokat, és feljegyzéseket TUD készíteni, megadva az időt, a dátumot és a helyet.

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

D2 Dokumentum: ALTE Társadalom és turizmus állítások összegzése

ALTE szint	Beszédértés/Beszéd	Olvasás	Írás
ALTE 5. szint	Feszélyzettség nélkül TUD beszélgetni összetett vagy érzékeny témákról.	Meg TUDJA érteni (amikor szállást keres) egy bérleti szerződés minden részletét, például a tényekre vonatkozó részleteket és a főbb jogi vonatkozásokat.	Jó kifejezőképességgel és nyelvhelyességgel TUD bármilyen témájú levelet írni.
ALTE 4. szint	Hosszabb ideig fenn TUD tartani kötetlen társalgást, valamint jó folyékonyággal és kifejezőképességgel TUD beszélgetni absztrakt/kulturális témákról.	Meg TUD érteni komoly újságokban szereplő összetett véleményeket/érveléseket.	A legtöbb témában TUD levelet írni. Az olvasó várhatóan a szokásos szintjén ütközhet nehézségekbe.
ALTE 3. szint	Fenn TUD tartani társalgást a témák megglehetősen széles körében, például személyes és szakmai tapasztalatokról, a hírekben szereplő aktuális eseményekről.	Meg TUD érteni részletes információt, például étlapon a konyhaművészeti kifejezések széles körét, valamint szálláshellyel kapcsolatos hirdetésekben használt szavakat és rövidítéseket.	TUD írni egy szállodának, hogy érdeklődjön szolgáltatásairól, például a mozgáskorlátozottak számára biztosított lehetőségekről, vagy egy különleges étrend betartásának lehetőségéről.
ALTE 2. szint	Korlátozott mértékben ki TUD fejteni véleményét absztrakt/kulturális témákban, és meg TUDJA érteni a mondanivaló/vélemény finomabb árnyalatait is.	Meg TUD érteni tényszerű újságcikkeket, rutinjellegű szállodai leveleket, valamint személyes véleményeket kifejező leveleket.	TUD levelet írni a személyes élményekhez fűződő, előre látható témák korlátozott körében, valamint ki TUD fejteni véleményeket kiszámítható nyelvezet használatával.
ALTE 1. szint	Ismerős kontextusokban ki TUDJA fejteni, hogy mit szeret és mit nem, olyan egyszerű nyelv használatával, mint például „(Nem) szeretem...”	Meg TUD érteni egyszerű információt, pl. ételeken lévő címkéken, szokványos étlapokon, közúti jeleken, valamint banki automatákon.	Ki TUDJA tölteni a legtöbb személyi adatokra vonatkozó formanyomtatványt.
ALTE Minimum-szint	TUD egyszerű tényszerű kérdéseket feltenni, és meg TUDJA érteni az egyszerű nyelven kifejezett válaszokat.	Meg TUD érteni egyszerű feliratokat és információkat, pl. repülőtéren, áruházi tájékoztatókon és étlapokon. Meg TUD érteni gyógyszerreken feltüntetett egyszerű instrukciókat és egyszerű útbaigazításokat.	TUD nagyon egyszerű üzeneteket írni a vendéglátó családnak, vagy rövid egyszerű köszönőlapot.

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

D3 Dokumentum: ALTE Társadalom és turizmus állítások

Az érintett területek és tevékenységek áttekintése

TERÜLET	TEVÉKENYSÉG	KÖRNYEZET	MEGKÖVETELT NYELVI KÉSZSÉG
Mindennapi élet	1. Bevásárlás	Önkiszolgáló üzletek Kiszolgálást nyújtó üzletek Piac	Beszédértés/Beszéd Olvasás
	2. Étteremben való étkezés	Éttermek Önkiszolgáló éttermek (gyorsétkezdék)	Beszédértés/Beszéd Olvasás
	3. Szállodatípusú szálláshely	Szállodák, fizetővendég-szolgálat stb.	Beszédértés/Beszéd Olvasás, Írás (formanyomtatvány kitöltése)
	4. Ideiglenes szállás bérlése (lakás, szoba, ház)	Ügynökség, magánlakás-tulajdonos	Beszédértés/Beszéd Olvasás, Írás (formanyomtatvány kitöltése)
	5. Szállás elfoglalása	Vendéglátó család	Beszédértés/Beszéd Olvasás, Írás (levél)
	6. Pénzügyi és postai szolgáltatások igénybevétele	Bankok, pénzváltók, postahivatalok	Beszédértés/Beszéd Olvasás, Írás
Egészség	Gyógyulás/ egészség megőrzése	Patika Orvos Kórház Fogorvos	Beszédértés/Beszéd Olvasás
Utazás	Megérkezés az országba Körbeutazás Útbaigazítás kérése és adása Bérlés	Repülőtér/kikötő Vasút/buszállomás Utca, garázs stb. Utazási iroda Bérbeadó cégek (autó, csónak stb.)	Beszédértés/Beszéd Olvasás, Írás (formanyomtatvány kitöltése)
Szükséghelyzetek	Boldogulás szükséghelyzetekben (baleset, betegség, bűneset, autó lerobbanása stb.)	Nyilvános helyek, Magánjellegű helyek, pl. szállodai szoba Kórház Rendőrség	Beszédértés/Beszéd Olvasás

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

TERÜLET	TEVÉKENYSÉG	KÖRNYEZET	MEGKÖVETELT NYELVI KÉSZSÉG
Városnézés	Információkérés Körutazás Emberek körbevezetése	Idegenforgalmi hivatal Utazási iroda Idegenforgalmi látványosságok (emlékművek stb.) Városok Iskolák/főiskolák/ egyetemek	Beszédértés/Beszéd Olvasás
Társasági élet	Kötetlen találkozás/ emberekkel való bánásmód Szórakozás	Diszkó, parti, iskola, szálloda, kemping, étterem stb. Otthon, távol az otthontól	Beszédértés/Beszéd
A média/kulturális események	Tévénézés, filmek, színdarabok stb. Rádióhallgatás Újságok/magazinok olvasása	Otthon, autó, mozi, színház, „Son et Lumiere” stb.	Beszédértés/Olvasás
Személyes kapcsolatok (távolból)	Levelek, képeslapok stb. írása	Otthon, távol az otthontól	Beszédértés/Beszéd (telefon) Olvasás, Írás

D4 Dokumentum: ALTE Munka állítások összessége

ALTE szint	Beszédértés/Beszéd	Olvásás	Írás
ALTE 5. szint	TUD kezelni összetett kényes vagy vitás ügyeket vagy tanácsot adni azokkal kapcsolatban, például jogi vagy pénzügyi kérdések esetében, olyan mértékben, amennyire rendelkezik a szükséges szaktudással.	Meg TUDJA érteni a munkája során nagy valószínűséggel előforduló beszámolókat és cikkeket, beleértve az összetett nyelven kifejezett összetett gondolatokat is.	Értekezleten vagy szemináriumon alapos és pontos jegyzeteket TUD írni úgy, hogy amellet részt vesz az értekezlet vagy szeminárium munkájában.
ALTE 4. szint	Hatékonyan hozzá TUD járulni a saját szakterületéhez kapcsolódó értekezletekhez és szemináriumokhoz, valamint érvelni TUD egy ügy mellett vagy ellen.	Meg TUDJA érteni a nem köznyelven írt levelezést.	Kezeli TUDJA a rutin- és nem rutinjellegű helyzetek széles körét, amelyekben szakirányú szolgáltatásokat kér kollégáktól vagy külső ügyfelektől.
ALTE 3. szint	Át TUDJA venni és adni a legtöbb olyan üzenetet, amely egy normális munkanapon feltehetően felmerülhet.	Meg TUDJA érteni a nagy valószínűséggel előforduló levelek, beszámolók és tényiszemű termékmismertetőik többségét.	Kezeli TUD mindenféle árura és szolgáltatásra vonatkozó begyakorolt megrendeléseket.
ALTE 2. szint	Tanácsot TUD adni az ügyfeleknek a saját szakterületéhez kapcsolódó egyszerű ügyekben.	Meg TUDJA érteni a nem rutinjellegű levelek és saját szakterületéhez kapcsolódó elméleti cikkek fő mondanivalóját.	Viszonylag pontos jegyzeteket TUD készíteni értekezleten vagy szemináriumon, ha ismerős és megjósolható számára a téma.
ALTE 1. szint	Ki TUD fejezni egyszerű igényeket a saját szakterületén belül, például „Meg szeretnék rendelni 25...”.	Meg TUDJA érteni a szakterületéhez tartozó, megjósolható természetű rövid beszámolók vagy kézikönyvek többségét, amennyiben elég idő áll a rendelkezésére.	Rövid, érthető megrendelést TUD írni kollégáknak vagy egy másik cégnél dolgozó ismerős ügyfeleknek.
ALTE Minimum-szint	TUD átvenni és átadni egyszerű, rutinjellegű üzeneteket, például „Értekezlet péntek de. 10”.	Meg TUD érteni rövid beszámolókat és termékleírásokat ismerős témákban, ha egyszerű nyelven íródtak, és a tartalom megjósolható.	TUD egyszerű begyakorolt kérést írni kollégáknak, például „Kaphatnék 20 darab X-et?”

„D“ Függetlenség: Az ALTE „Tud“ állításai

D5 Dokumentum: ALTE Munka állítások

Az érintett területek és tevékenységek áttekintése

TERÜLET	TEVÉKENYSÉG	KÖRNYEZET	MEGKÖVETELT NYELVI KÉSZSÉG
Munkához kapcsolódó szolgáltatások	1. Munkához kapcsolódó szolgáltatások megrendelése 2. Munkához kapcsolódó szolgáltatások nyújtása	Munkahely (iroda, gyár stb.) Munkahely (iroda, gyár stb.) ügyfél otthona	Beszédértés/Beszéd Írás Beszédértés/Beszéd Írás
Értekezletek és szemináriumok	Értekezleten és szemináriumon való részvétel	Munkahely (iroda, gyár stb.), konferenciaközpont	Beszédértés/Beszéd Írás (jegyzetek)
Formális prezentációk és bemutatók	Prezentáció vagy bemutató követése és tartása	Konferenciaközpont, kiállítóközpont, gyár, laboratórium stb.	Beszédértés/Beszéd Írás (jegyzetek)
Levelezés	Faxok, levelek, emlékeztetők, elektronikus levelezés stb. megértése és írása.	Munkahely (iroda, gyár stb.)	Olvadás Írás Olvadás
Beszámolók	(Meglehetősen hosszú és formális) beszámolók megértése és írása	Munkahely (iroda, gyár stb.)	Olvadás Írás
Nyilvánosan beszerezhető információ	Megfelelő információ megszerzése (pl. termékleírásból, szakmai folyóiratokból, hirdetésekben, weblapokról stb.)	Munkahely (iroda, gyár stb.), otthon	Olvadás
Instrukciók és irányelvek	Feliratok (pl. biztonsági előírások) megértése. Írásbeli instrukciók megértése és írása (például beszerelési, működtetési és karbantartási útmutatókban)	Munkahely (iroda, gyár stb.)	Olvadás Írás
Telefon	Kimenő hívások bonyolítása Bejövő hívások fogadása (beleértve az üzenetek átvételét/ feljegyzések írását)	Iroda, otthon, szállodai szoba stb.	Beszédértés/Beszéd/ Írás (jegyzetek)

D6 Dokumentum: ALTE Tanulás állítások összessége

ALTE szint	Beszédértés/Beszéd	Olvasás	Írás
ALTE 5. szint	Meg TUD érteni vicceket, köznyelvi megjegyzéseket és kulturális utalásokat.	Gyorsan és megbízhatóan TUD kezelni minden fajta információforrást.	Pontos és teljes jegyzeteket TUD készíteni előadás, szeminárium vagy konzultáció során.
ALTE 4. szint	TUD absztrakt érvelést követni, például az alternatívák mértelegését és a következtetés levonását.	Elég gyorsan TUD olvasni ahhoz, hogy megbeszéljen egy felsőoktatási kurzus követelményeivel.	Olyan esszét TUD írni, amely bizonyítja kommunikációs képességet, és kevés nehézséget támaszt az olvasóval szemben.
ALTE 3. szint	Ismerős témában világos előadást TUD tartani, és meg TUD válaszolni megjósolható vagy tényekre vonatkozó kérdéseket.	Ki TUDJA szűrni a szövegekből a megfelelő információt, és meg TUDJA érteni a szöveg fő mondanivalóját.	Olyan egyszerű jegyzeteket TUD készíteni, amelyek meglehetősen jól használhatóak lesznek esszéírás vagy tanulás céljára.
ALTE 2. szint	Meg TUDJA érteni a tanárnak vagy az előadónak az órára és elvégzendő feladatokra vonatkozó instrukcióit.	Meg TUD érteni, egy kis segítséggel, alapvető instrukciókat és üzeneteket, például számítógépes könyvtári katalógusban.	Előadás alatt jegyzetelni TUD bizonyos mennyiségű információt, ha azt többé-kevésbé diktálják.
ALTE 1. szint	Ki TUD fejezni egyszerű véleményeket olyan fordulatok használatával, mint például „Nem értek egyet”.	Meg TUDJA érteni egy leegyszerűsített tankönyv vagy újságcikk főbb mondanivalóját, ha nagyon lassan olvas.	TUD nagyon rövid, egyszerű elbeszélést vagy leírást írni, például „A legutóbbi nyaralásom” címmel.
ALTE Minimum-szint	Meg TUDJA érteni a tanórák időpontjával, dátumával, helyszínével és az elvégzendő feladatokkal kapcsolatos alapvető instrukciókat.	EI TUD olvasni alapvető feliratokat és instrukciókat.	A tábláról vagy a hirdetőtábláról le TUD másolni időpontokra, dátumokra és helyekre vonatkozó információt.

„D“ Függelék: Az ALTE „Tud“ állításai

D7 Dokumentum: ALTE Tanulás állítások

Az érintett területek és tevékenységek áttekintése

TERÜLET	TEVÉKENYSÉG	KÖRNYEZET	MEGKÖVETELT NYELVI KÉSZSÉG
Előadások, beszédek, prezentációk és bemutatók	1. Előadás, beszéd, prezentáció vagy bemutató követése 2. Előadás, beszéd, prezentáció vagy bemutató tartása	Előadóterem, tanterem, laboratórium stb.	Beszédértés/Beszéd Írás (jegyzetek)
Szemináriumok és konzultációk	Szemináriumon és konzultáción való részvétel	Tanterem, dolgozószoba	Beszédértés/Beszéd Írás (jegyzetek)
Tankönyvek, cikkek stb.	Információgyűjtés	Dolgozószoba, könyvtár stb.	Olvasás Írás (jegyzetek)
Esszék	Esszéírás	Dolgozószoba, könyvtár, vizsgahelyszín stb.	Írás
Beszámolók	Beszámolók írása (pl. egy kísérletről)	Dolgozószoba, laboratórium	Írás
Szakirodalom használata	Információszerzés (pl. számítógépes adatbázisból, könyvtárból, szótárból stb.)	Könyvtár, forráskönyvtár stb.	Olvasás Írás (jegyzetek)
A tanulás irányítása	Egyeztetés, pl. a főiskolai tanárokkal a betartandó határidőkkel kapcsolatban	Előadóterem, tanterem, dolgozószoba stb.	Beszédértés/Beszéd Olvasás Írás